СЕЛСКОСТОПАНСКА АКАДЕМИЯ
ИНСТИТУТ ПО АГРАРНА ИКОНОМИКА

СЕЛСКОСТОПАНСКА АКАДЕМИЯ
ИНСТИТУТ ПО АГРАРНА ИКОНОМИКА
Вх.№ НП-321/23 д. 01 м. 17 г.

С Т А Н О В И Щ Е

От доц. д-р Иван Йочев Боевски – Нов Български Университет/Институт по аграрна икономика

Относно: **Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“, научно направление „Икономика“ шифър 3.8, по научна специалност „Икономика и управление (по отрасли)**

Автор: **Ангел Станков Саров**

Тема на дисертационния труд: **„Управление на земеделските кооперации – предизвикателства и перспективи“**

Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита на разширено заседание на отдел „Икономика и управление на земеделските организации“ към Институт по аграрна икономика, София на 01.12.2016 г.

1. Информация за дисертанта

Ангел Станков Саров завършва УНСС с бакалавърска и магистърска степен - специалност „Аграрна икономика“. Зачислен е като задочен докторант съгласно Заповед N НП-8-28 от 31.01.2013 г. от Председателя на ССА. Докторантът в момента работи като асистент в Институт по аграрна икономика. Взел е участие в четири изследователски проекта към института. Притежава завидни практически умения и придобива опит в управлението на корпоративния бизнес. Работил е като мениджър продажби B2B и B2C, Търговски директор и др.

Има осъществени три мобилности по Програма Еразъм+ в Хумболт Университет, Берлин – Германия.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е с общ обем 241 страници. От които - увод, три глави, заключение, научни приноси – общо 221 страници. Използвани литературни източници – 13 страници, приложения – 7 страници. В увода докторантът е обосновал актуалността на темата, определени са цел, задачи, две хипотези, обект и предмет на изследването. Определени са обхват и ограничения на изследването.

В трите глави на дисертацията последователно са представени теоретичните, методичните и приложните въпроси, свързани с темата и определяне на подход за емпирично изследване.

В България въпросите свързани с управлението и управленската структура на земеделските кооперации предизвикват широк интерес сред научните среди. През последното десетилетие, в резултат на засилената конкуренция от корпоративните структури, земеделската кооперация е принудена да се фокусира върху своето оцеляване и адекватно поведение. Свидетели сме на внедряване на иновативни подходи в управлението на кооперациите, заимствани от конвенционалните бизнес единици. Пазарната турбулентност и разрушителната се конкуренция променят нейната визия, стратегия, управление (governance) и управленска структура (governance structure) В тази връзка, концепцията на дисертанта за управлението в земеделските кооперации е с фокус върху управленската структура, която се характеризира с взаимовръзките между ръководните органи, членовете и влиянието на близката и далечна външната среда.

Целта на изследването е изследване на изменението на управленската структура в българските земеделските кооперации и на тази база докторанд Сяров предлага модели за нейното усъвършенстване. За постигането на целта кандидатът си поставя и решава успешно пет задачи. Обектът и предметът на дисертационния труд са ясно формулирани. Докторантът предлага и верифицира две хипотези.

Теоретичният инструментариум използван от докторанта не представлява световна новост, но е уникален за България. Въпросите за колективното действие (взаимодействие, сътрудничество, доверие, опортюнистично поведение) са централни в редица дисциплини. Те са комплексни и многопластови и тяхното изследване в пълнота изисква интердисциплинарен подход и теоретичен модел на изследване. Това се удава на кандидатът много успешно чрез съчетаването на идеите на Рационалните теории с тези на Новата Институтционална Икономия и неговото практическо приложение в структурата на земеделските кооперации, на нейните политики, и стремежа към добро управление.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни приноси

В концептуално отношение трудът се развива по посока подреденост, логичност и последователност. Концептуалната рамка съдържа значими предпоставки за извършване на качествено изследване.

Поставените цели и задачи са успешно изпълнени в рамките на изследването. Авторът убедително и систематично конструира и адаптира.

Изследването на управленската структура в земеделските кооперации се базира на качествен анализ. Той позволява на автора дълбочинното отразяване на

- измененията в управленската структура,
- поведенческите процеси в организацията,

- връзките между органите на управление и вътрешните за земеделската кооперация заинтересовани страни (членове на кооперацията и собственици на земеделска земя),
- процесите на вземане на решения,
- правата на собственост и др.

Авторът умело имплементира експертни становища на изследователи и специалисти в аграрния бизнес (Институт по аграрна икономика; Университет за национално и световно стопанство – София; Хумболт университет - Берлин). Анализира промените във външната среда (социална; културна; политическа; правна; пазарна; конкуренцията и дистрибуционна мрежа). В допълнение към качествения анализ, в изследването са обработени и количествени данни от официални статистически източници.

Научната осведоменост на докторанта по отношение на общата теория и практика на организациите от една страна и на тяхната специфика в земеделските кооперации от друга му дават възможност да идентифицира широк кръг проблеми. На основата на техния анализ докторантът формулира своите виждания за решаването им и разработва насоки за подобрение. По конкретно бих желал да открои следните достойнства и приноси на рецензираната от мен разработка:

1. **Научно-методически приноси:**

Прецизирани са основни категории, отнасящи се до управлението и управленската структура на земеделските кооперации:

- Изведена е работна дефиниция за „земеделска кооперация“;
- Обогатено е разбирането за категорията управление и управленска структура и на тази основа е изведено собствено определение за „управленска структура на земеделската кооперация“;
- Теоретично и терминологично са доизяснени и разграничени понятията „производствена“ и „производителна“ кооперация;
- Доразвит и адаптиран е методически инструментариум за изследване на управленската структура в земеделските кооперации;

2. **Научно-приложни приноси:**

- Въз основа на сравнителния анализ са изведени общите черти и различия между кооперативната и корпоративната управленска структура. На основата на емпирично-дълбочинно изследване (казус) са установени промени в управленската структура на земеделските кооперации, водещи до доближаване с корпоративните предприятия;
- Идентифицирани са редица организационни иновации в практиката на българската земеделска кооперация - нови подпомагащи органи в управлението (съвет на членовете; неформални групи за контрол; комисии), мотивиращи механизми за засилване ангажираността на членовете;
- Откроени са проблемите в управлението на земеделските кооперации - приоритетно задоволяване интересите на външните клиенти;

опортюнистично поведение; намаляване на доверието на членовете към ръководните органи; информационна асиметрия;

- Предложени са подходи за усъвършенстване на управленската структура в българските земеделски кооперации и решения на идентифицираните проблеми, които са насочени към подобряване на управлението и постигане на устойчивост във взаимовръзките с външната среда;
- Разработен е модел на управленска структура в земеделските кооперации в степен на практическо приложение;
- За първи път на базата на Новата институционална икономика са изведени основните детерминанти в управленската структура на земеделските кооперации.

Използваните различни информационни източници и богат аналитичен материал, като например (разноезична литература, документи, вторични източници, собствени наблюдения, анкети) представляват значима предпоставка за постигането на сериозни научни резултати, предоставящи възможност на автора да направи задълбочено изследване, конкретни изводи и научно обосновани предложения за подобряване на управлението в земеделските кооперации. Освен това събраните, селектирани и обработени данни са ценна информация, която би могла да се използва за допълнителни анализи от самия автор или от други изследователи.

4. Оценка на публикациите по дисертацията.

Приложени са три публикации, свързани с дисертационния труд – две публикации в научни списания и един доклад на английски език в сборник от международна научна конференция. Научните публикации съответстват на темата на дисертацията. Отразяват научните постижения на докторанта и са достатъчно представителни.

5. Оценка на автореферата

Авторефератът и справката за приносите, отговарят на съдържанието на дисертационния труд.

6. Критични бележки и въпроси

Основната ми бележка е свързана със структурата на дисертацията – според мен три глави са крайно недостатъчни, за да може да се обхване по-задълбочено изследваната проблематика. Освен това, хипотезите биха могли да бъдат по-прецизно формулирани.

Дисертантът би могъл да идентифицира допълнителни приноси от труда си, които са разработени в него и обогатяват теорията и методологичната база.

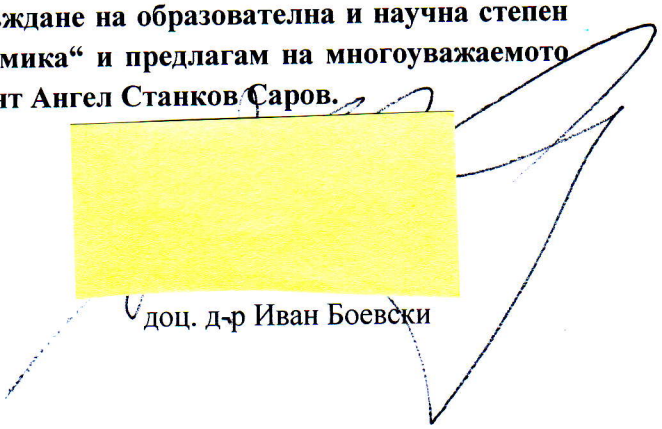
Нямам въпроси към докторанта, тъй като в качеството ми на негов научен ръководител, съм имал възможността изчерпателно да дискутирам по въпроси, свързани с кооперативното управление. Докторантът е изразявал своите виждания по поставените от мен въпроси.

Направените бележки не омаловажават постигнатите резултати от изследването и научните приноси. Дисертационният труд представлява оригинално и задълбочено научно изследване на актуални и значими проблеми.

7. Заключение

Дисертационният труд, по мое мнение, представлява новост за България и е ценна разработка, която обогатява науката, практиката и политика.

Въпреки незначителните критични бележки, смятам, че докторантският труд отговаря на всички изисквания за присъждане на образователна и научна степен „Доктор" в научно направление „Икономика" и предлагам на многоуважаемото Жури да присъди тази степен на докторант Ангел Станков Саров.

София :

20.01.2017

доц. д-р Иван Боевски